

De Saambinder tot confetti gestanst

Dorsvloer vol confetti
Franca Treur. Uitg. Prometheus,
Amsterdam 2009. 220 blz. €
17,95

DOOR GERT VAN DE WEGE

Door uitgeverij Prometheus werd de debuutroman van Franca Treur aangekondigd als „een sensitieve Bildungsroman in de traditie van Maarten 't Hart en Jan Siebelink". De schrijfster, geboren in 1979, groeide op als boerendochter op het Walcherse platteland. Haar boek zou de lof van het plattelandleven zingen en „op schrijnende wijze de strijd van ieder mens om een eigen leven" beschrijven.

Met het noemen van 't Hart en Siebelink was de toon gezet, zeker toen duidelijk werd dat Treur afkomstig is uit de Gereformeerde Gemeenten. Zou ook zij een verhaal vertellen over tirannieke vaders, onbarmhartige ouderlingen en een religie die alle natuurlijke liefde verstikt? Zou het weer een boek zijn waarin de auteur een karikatuur maakt van de eigen biografie?

NRC Handelsblad plaatste op de achterpagina voorpublicaties van de roman. Toen *Dorsvloer vol confetti* eenmaal was verschenen, bleek het boek goed te verkopen. Het is inmiddels enkele malen herdrukt, en voor Treur zijn er lezingen, optredens en interviews. In de interviews heeft ze verteld dat haar roman minder autobiografisch is dan hij lijkt, en verder dat ze tijdens haar studie Nederlands in Leiden op zeker moment besloot om zich niet langer christen te noemen. Ze was toen nog lid van de studentenvereniging CSFR. Van frustratie, verbittering of spot is bij haar weinig te merken.

Dorsvloer vol confetti is een roman over een gezin op een gemengd bedrijf. Katelijne, de hoofdpersoon, wil erbij horen, helpt haar vader met het melken van de koeien en het dorsen van de tarwe, assisteert haar moeder waar ze maar kan. Maar het blijft een mannenwereld; Katelijne is de enige dochter, naast zes broers. Op zondagavond voelt ze de familieband, als „de moeder" voorleest uit de kinderbijbel. Ook dan zijn er echter de uiers die wachten. „Koeien gaan voor. Zij zijn eerder geschapen dan degenen die ze moeten melken." Zo staat Katelijne er weer buiten.

Reeks scènes

Katelijne zit in de laatste klas van de basisschool. Meester Wisse bereidt zijn kinderen voor op de buitenwereld door een grijsgedraaid bandje met het Horst Wessellied te laten horen, iets van de Beatles, een liedje met een tekst die, omgekeerd afgespeeld, satanische teksten blijkt te bevatten, en relipop – misschien nog wel het gevaarlijkst van al. Na de lagere school op het dorp gaan de kinderen overigens gewoon naar een reformato- rische middelbare school, in Middelburg, Krab- bendijke of Goes, uitgesproken als 'Hoes'.

Een duidelijke verhaallijn heeft de roman niet. *Dorsvloer vol confetti* is een reeks scènes uit de jaren '80 en '90 van de vorige eeuw. Soms vraagt de lezer zich af of hij zich in de eeuw niet vergist, zo besloten leven de Minderhouds en hun burens, iets buiten het Zeeuwse dorp (het wordt niet met

De Zeeuwse Franca Treur heeft een met distantie en liefde geschreven verhaal geschreven over een boerderij, een gezin en een dorpsgemeenschap waarin een meisje haar eigen weg zoekt.

FOTO GPD/DIEDERIK VAN DER LAAN

name genoemd, maar Meliskerke zal wel model gestaan hebben). Als Katelijne een vwo-advies krijgt, weet ze niet waar de afkorting voor staat: moet ze naar het vbo om met haar handen te gaan werken? We hebben het over de tijd voordat internet gemeengoed was; televisie bezat de familie Minderhoud uiteraard niet. Voor een

meisje als Katelijne zijn er weinig andere vluchtroutes dan boeken en verhalen.

Franca Treur heeft de juiste toon getroffen. Haar stijl is laconiek en iets ironisch en doorspekt met Zeeuwse uitdrukkingen, die voor een typerende kernachtigheid zorgen. Haar boek lijkt deels geschreven als huldebetoon aan het Zeeuws. In

welke andere roman worden woorden gebruikt als „een stuitje" (een poosje) of „leugenen" (liegen in de minder ernstige betekenis van jokken)? Treur schrijft niet in dialect, maar als ergens het karakter van mensen spreekt in de taal die ze gebruiken, dan in dit boek.

Mild

Zoals Treur zelf niet verbitterd klinkt, zo is haar boek ook mild. De moeder van Katelijne ziet weliswaar niet dat haar dochter schreeuwt om aandacht en geborgenheid. De vader is weliswaar te druk met de boerderij. De broers lopen weliswaar als olifanten door de porseleinkast van haar gevoel. Maar geen van allen roepen ze afkeer op. Ze kunnen zelf ook tegen een stootje.

De oma van Katelijne is een 'bekeerde' vrouw, ze gaat aan het Heilig Avondmaal. Terwijl zij bij uitstek kop van Jut voor een gefrustreerde schrijver had kunnen worden, is de oma juist degene bij wie Katelijne zich op haar gemak voelt, ook al wasemt haar keuken „als de gapende mond van iemand die net wakker wordt" – dankzij de inundatie van 1944 is het altijd vochtig in haar huisje.

Het strenge oordeel van God, die zich voor weinigen genadig betoont, hangt als een zwaard van Damocles boven het leven van deze mensen. Katelijne is bang 'dat het voor haar niet meer kan', oma tobt over de eeuwige bestemming van haar overleden man, die te druk met het aardse was geweest. Als de oma dit met Katelijne bespreekt, gebeurt er iets kenmerkends: Katelijne geeft een verbale improvisatie ten beste over een mystieke ervaring die zij en haar opa gedeeld hebben en laat haar oma geloven dat het met haar man toch goed gekomen is. Op cruciale punten in de roman neemt de verbeelding het voortouw, weg van de als beknellend ervaren realiteit.

Kennis van zaken

In het fraaie, symbolische slot wordt dit thema nog eens krachtig gevisualiseerd. Katelijnes broer moet trouwen, met een meisje van zestien. Het feest, dat op de boerderij plaatsvindt, wordt door Katelijne aangegrepen om een enorme hoeveelheid confetti te produceren. IJverig slaat ze aan het stansen van de *Boerderij* en *De Saambinder*, het kerktblad van de Gereformeerde Gemeenten. Als de confetti eenmaal is uitgestrooid, overigens niet op het moment dat Katelijne het had gepland, staat er: „Een vitrage van uitgesneden klinkers en medeklinkers ontrolde zich in alle mogelijke combinaties, (...) tot een taal waarin slechts het mogelijke besloten lag en niets voor altijd en immer was vastgelegd." Helemaal aan het eind blaast de wind de confetti weg.

Dorsvloer vol confetti is dus geen roman over tirannieke vaders, onbarmhartige ouderlingen en een liefdeloze religie. Het is een met distantie en liefde geschreven verhaal over een boerderij, een gezin, een dorpsgemeenschap waarin een meisje haar eigen weg zoekt. Het is een roman die met kennis van zaken de bevestigende geloofscultuur aan het eind van de twintigste eeuw portretteert, zonder de misleunen die in het werk van Jan Siebelink zo hinderen en zonder de hatelijke spot die het werk van Maarten 't Hart ontsiert. Het is onmiskenbaar ook een roman waarin het christelijk geloof ingeruild wordt voor een verhaal waarin niets voor altijd vastligt.